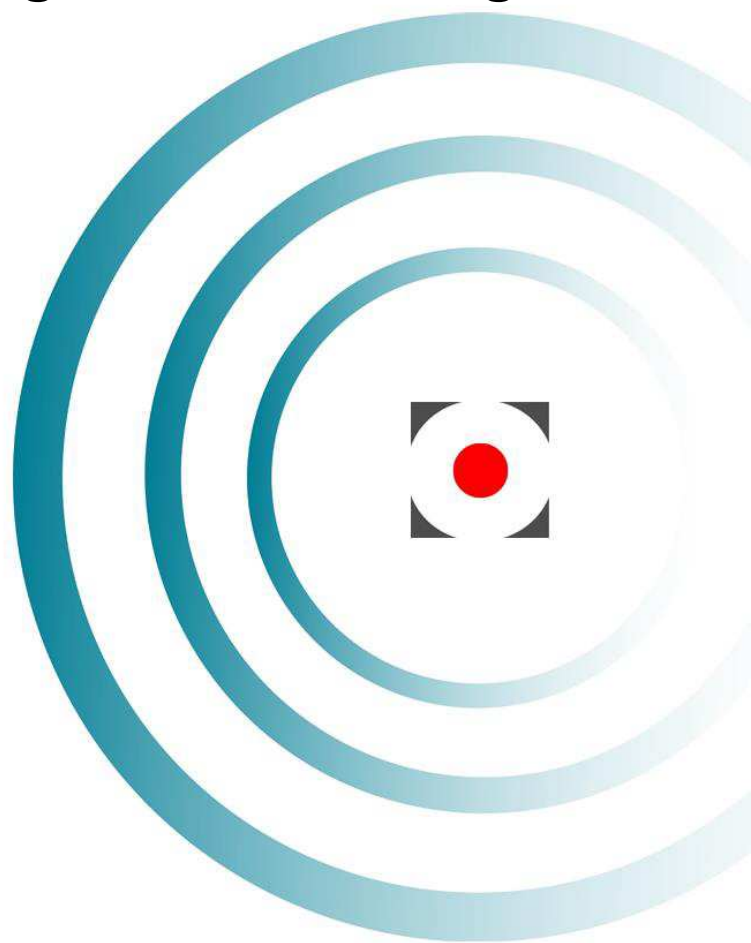

2016

Erfaringsopsamling på styrket indsats for ledige ordblinde og læse- skrivesvage

Indholdsfortegnelse

1. BAGGRUND OG FORMÅL	3
2. HVORDAN ER ERFARINGSOPSAMLINGEN GENNEMFØRT?	4
3. SAMMENFATNING	5
4. DE 7 INITIATIVERS BIDRAG	10
4.1. LET ADGANG TIL SELVTEST PÅ NETTET	10
4.2. GRATIS ADGANG FOR ALLE BORGERE TIL IT-HJÆLPEVÆRKTØJER	14
4.3. MODERNISERING AF HJEMMESIDE MÅLRETTET ORDBLINDE OG LÆSE OG SKRIVESVAGE	17
4.4. UNDERVISNING AF MEDARBEJDERE I A-KASSER OG JOBCENTRE I BEDRE HJÆLP TIL ORDBLINDE/LÆSE-SKRIVESVAGE.....	20
4.5. LÆSNING OG KOMMUNIKATION I VIRKSOMHEDERNE.....	23
4.6. AFPRØVNING AF IT-HJÆLPEVÆRKTØJER FOR UNGE ORDBLINDE OG LÆSE- OG SKRIVESVAGE I FORBINDELSE MED BROBYGNINGSPROJEKTER	28
4.7. OPLYSNING TIL BORGERNE	32

1. Baggrund og formål

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har ønsket at få udarbejdet en opsamling på syv initiativer, der er gennemført under puljen til en styrket indsats for ledige ordblinde og læseskrivesvage.

Baggrunden herfor er, at den forrige regering og Enhedslisten i 2012 afsatte en pulje på 25 mio. kr. til finansiering af en styrket indsats i forhold til ledige, der mangler basale kvalifikationer og fx har behov for forbedring af grundlæggende læse- og skrivefærdigheder. Der blev peget på syv konkrete initiativer, der skulle udmønte puljen, som ses nedenfor.

De 7 initiativer

Let adgang til selvtest på nettet

Alle borgere skal på en let og enkel måde have mulighed for at teste sig selv ved hjælp af en internet-baseret test, som også skal stilles frit til rådighed i a-kasser og på jobcentre.

Gratis adgang for alle borgere til it-hjælpeværktøjer

Personer med læse- skriveproblemer eller ordblindhed skal gratis kunne downloade en række praktiske it-værktøjer, som kan støtte med "tekst til tale", "tale til tekst" og "hjælp til skrivning/stavning".

Modernisering af hjemmeside målrettet ordblinde og læse- og skrivesvage

Den nuværende hjemmeside www.hto.nu skal videreudvikles og moderniseres, så den blandt andet tilbyder læse- og skrivesvage tidssvarende instruktion i de mest anvendte it-hjælpeværktøjer.

Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblinde/læse-skrivesvage

Medarbejdere i a-kasser og jobcentre undervises, så de bliver fagligt klædt bedre på til at kunne rådgive borgerne om muligheder på læse- og skriveområdet, herunder undervisningstilbud og it-støtteværktøjer.

Læsning og kommunikation i virksomhederne (tidligere: Opsøgende indsats over for virksomhederne)

Virksomhederne skal opsøges, så de bliver mere opmærksomme på, hvordan de kan støtte ansatte med læse- og skriveproblemer, fx med læse- skriveundervisning i kombination med it-undervisning.

Afprøvning af it-værktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage i forbindelse med brobygningsprojekter

For at undgå at mange unge med svage læse- og skrivekundskaber mister fodfæstet på vej til uddannelse, udvikles og afprøves der nye it-værktøjer, forløb og samarbejder ift. unge ledige som led i studieforberedende forløb som brobygningsprojektet.

Oplysning til borgerne

En oplysningskampagne rettet mod alle borgere skal udbrede viden og nedbryde tabu om læse- og skrivevanskeligheder.

2. Hvordan er erfaringsopsamlingen gennemført?

Mploy fik til opgave at gennemføre en erfaringsopsamling på de 7 initiativer for STAR. Formålet med erfaringsopsamlingen har været at give et overblik over puljeprojekternes bidrag til opkvalificeringen af læse- og skrivesvage ledige. STAR har ønsket, at erfaringsopsamlingen baseredes på det foreliggende materiale samt supplerende viden, som skulle indhentes fra relevante parter, dvs. særligt kvalitative interviews med relevante involverede projektmedarbejdere.

Erfaringsopsamlingen er gennemført på baggrund af følgende tre aktiviteter.

Afdækning af projekter – overblik og desk research

STAR har ved opgavens opstart stillet tilgængeligt materiale for fire af projekterne til rådighed for mploy samt oplyst kontaktpersoner til de enkelte projekter. Mploy har herefter kontaktet disse personer med henblik på at indhente yderligere materiale – herunder interne rapporter, projektansøgninger, notater, opsamlings mv. afhængig af, hvad der var tilgængeligt i forhold til de enkelte projekter. På baggrund af det indsamlede materiale blev der udarbejdet et overblik over, hvilke materialer der var til rådighed på de forskellige projekter.

Mploy har dernæst gennemført en desk research på alle 7 projekter, dog med særligt fokus på at indsamle materiale på de projekter, der efter kontakt til nøglepersoner endnu ikke var tilstrækkelig afdækket skriftligt.

Indhentning af supplerende viden - interviews

På baggrund af afdækningen har mploy indhentet supplerende viden primært via interviews og dialog med projektledere eller nøglepersoner i projekterne. I interviewene er der bl.a. blevet spurgt ind til formål, projektets særlige forudsætninger, og hvad projektets gennemførelse har resulteret i. Interviewene har haft forskellig karakter alt efter hvor meget og hvilken type information, der har været tilgængelig på skrift. Der har fx for nogle projekter været behov for at spørge mere ind til indhold, aktiviteter og formål end ved andre projekter. Indhentningen af supplerende viden har også bestået i løbende dialog med den ansvarlige projektleder, hvor der har været behov for dette.

Der er ligeledes indhentet information om synlighed, tilgængelighed og brugen af projektets aktiviteter/produkter, hvor det har været muligt. Det har ikke været muligt at foretage selvstændige målinger af dette.

Analyse – databearbejdning

Data indsamlet ved afdækning og interviews er efterfølgende analyseret med henblik på at få det bedst mulige overblik over projekternes bidrag til en styrket indsats for ledige ordblinde og læse- skrivesvage. Overblikket er skabt ved, at der for hvert enkelt projekt er gennemgået oplysninger om projektets formål, hvad der er arbejdet med i projektet, hvad projektet har givet, og hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer der har været for projektet.

3. Sammenfatning

Herunder præsenteres en sammenfatning af hver enkelt initiativs formål, hvilke aktiviteter der er gennemført, samt hvad initiativet har ført til. Sammenfatningen giver en overordnet idé om, hvad de 7 initiativer har ført til, og giver samtidig et indtryk af, hvor forskellige initiativerne under puljen til en styrket indsats for ledige ordblinde og læse- skrivesvage er. Herefter følger nogle perspektiver, der går på tværs af de 7 initiativer. Efter sammenfatningen følger en mere detaljeret opsamling på hver enkelt initiativs aktiviteter og resultater.

Let adgang til selvtest på nettet

Initiativet har haft til formål at udvikle en selvtest af voksnes læsefærdigheder på nettet og derigennem bidrage til, at voksne kan få lettere adgang til en uformel og relativ uhøjtidelig vurdering af deres faktiske færdigheder. Formålet har endvidere været at understøtte, at flere borgere søger hjælp til at forbedre deres læsefærdigheder.

Aktiviteter

Center for Læseforskning ved Københavns Universitet har forsket i at udvikle en læsetest, som giver en pålidelig og gyldig måling af læsefærdigheder. Inden den endelige udgave af Selvtesten har ligget færdig, er der foretaget en række tests, pilotafprøvninger og justeringer. STAR har siden slutningen af 2015 arbejdet på at udbrede kendskabet til selvtesten.

Det har Initiativet ført til...

- Udvikling af selvtest af voksnes læsefærdigheder
- Fri adgang til uformel vurdering af læsefærdigheder
- Udvikling af en test, der er hurtigere at gennemføre end traditionelle tests
- Udvikling af et screeningsværktøj ift. borgere, som kan have læse- skrivevanskeligheder, men som ikke er fuldt bevidste om det

Gratis adgang for alle borgere til it-hjælpeværktøjer

Formålet med initiativet har været, at personer med læse- skriveproblemer eller ordblindhed gratis kunne downloade eller på anden måde gives adgang til en række praktiske it-værktøjer, som kan støtte med "tekst til tale", "tale til tekst" og "hjælp til skrivning/stavning".

Aktiviteter

STAR har gennemført en teknisk dialog med markedsaktører på markedet for it-hjælpeværktøjer til personer med læse- og skriveudfordringer. Dette resulterede i et udbud i slutningen 2012. Tre leverandører blev udvalgt på baggrund af udbuddet: Dictus, Wizkitz og MV-Nordic. Der er derefter købt et antal licenser til programmerne Dictus, AppWriter og IntoWords, som er gjort frit tilgængelige på styrelsens hjemmeside. Styrelsen har løbende arbejdet på at udbrede kendskabet til de gratis it-hjælpeværktøjer.

Det har initiativet ført til...

- It-værktøjer er gjort tilgængelige for en større gruppe af borgere med læse- og skriveudfordringer
- En særlig stor efterspørgsel efter de store PC-programmer – som Dictus PC

Modernisering af hjemmeside målrettet ordblind og læse- og skrivesvage

Formålet med initiativet har været at modernisere den eksisterende hjemmeside ww.HTO.nu (hjælp til ordblindhed) målrettet ordblind og læse- og skrivesvage, så den formidler viden om og giver et overblik over muligheder for bevilling af it-støtte og undervisning til unge og voksne med ordblindhed. Derudover har formålet været at medvirke til at højne og kvalificere vidensniveauet hos tre forskellige målgrupper: Unge og voksne med ordblindhed, pårørende, fagfolk og virksomheder.

Aktiviteter

Udviklingen af HTO er sket i et samarbejde med en lang række aktører for at højne kvaliteten. Moderniseringen af HTO har været med til skabe et bedre og lettere overblik over information og viden på ordblindeområdet. Personer med læse- skriveproblemer og deres pårørende kan finde de oplysninger, de har brug for i forhold til at opnå viden om problemet og de forskellige muligheder for hjælp. Som afslutning på projektet har Socialstyrelsen evalueret projektet i "Status og rapport – Projekt Modernisering af HTO – hjælp til ordblindhed".

Det har initiativet ført til...

- Bedre overblik over information om læse- skriveproblemer, hvilket medvirker til, at flere borgere med læse- skriveproblemer bliver motiveret til at søge hjælp og bistand til at håndtere problemstillingen
- Information målrettet virksomheder er samlet på hjemmesiden og giver anledning til videndeling og igangsættelse af aktiviteter
- En helhedsorienteret indgang for målgruppen, da hjemmesiden går på tværs af sektorer
- Udbredelse af kendskabet til ordblindhed via en aktiv facebookside samt via film- og animationsvideoer på hjemmesiden

Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblind/læse- skrivesvage

Formålet med initiativet har været at tilbyde undervisning til medarbejderne i a-kasser og jobcentre, så de bliver bedre fagligt klædt på til at kunne rådgive borgerne om muligheder på læse- og skriveområdet, herunder undervisningstilbud og it-støtteværktøjer.

Aktiviteter

Undervisning til medarbejderne i jobcentre og a-kasser har været forankret via 15 seminardage i landets 4 regioner. Til seminardagene blev der udleveret en vejledning og dialogguide "Sådan hjælper du flere videre i teksten" med henblik på at hjælpe personer med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder.

Det har initiativet ført til...

- Inspiration til udførelse af lokale arrangementer blandt seminardeltagerne
- Større bevidsthed omkring, hvilke muligheder der findes for læse- skrivesvage blandt seminardeltagerne
- Stor efterspørgsel efter materiale brugt under seminardagene

Læsning og kommunikation i virksomhederne

Formålet med initiativet har været, at både virksomheder og medarbejdere på virksomheder får kendskab til og gør brug af læseundervisning og it-værktøjer for personer med utilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder. Derudover var formålet, at virksomheder og medarbejdere fik kendskab til mulighederne for, at alle medarbejdere bliver inddraget mere og bedre i virksomhedens interne kommunikation – og benytter sig af disse muligheder.

Aktiviteter

3F har været ansvarlige for projektledelsen, mens konsulenter fra AOF, VUC, VEU-centre, erhvervsskoler mv. har kontaktet og besøgt virksomheder med henblik på at oplyse om muligheden for at få gennemført informationsmøder med tillidsrepræsentanter, arbejdsmarkedsrepræsentanter og virksomhedsledere samt informationsmøder for medarbejdere. En del virksomheder har fået mulighed for at deltage i udviklingsprojekter, hvor der er fokus på at forbedre virksomhedens interne kommunikation. Der er afholdt to virksomhedsseminarer i hver region som afslutning på projektet.

Det har initiativet ført til...

- Udbredelse af kendskabet til undervisningsmuligheder inden for FVU og OBU for læse- skrivesvage blandt ledere og medarbejdere på virksomheder
- Virksomhedsledere, der har deltaget i udviklingsprojekter, oplever en bedre opgaveløsning blandt deres ansatte
- En øget opmærksomhed omkring vigtigheden af OBU og FVU hos fagforbundene

Afprøvning af it-værktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage ifm. brobygningsprojekter

Formålet med initiativet har været at undgå, at unge med svage læse- og skrivekunderskaber mister fodfæstet på vej til uddannelse. Dette gøres ved at tilbyde de unge at deltage i et brobygningsforløb. Her styrkes de unges læse- og skrivefærdigheder i et omfang, der giver dem forudsætningerne for at blive optaget på og ikke mindst gennemføre en ordinær uddannelse.

Aktiviteter

Initiativet har været en del af TECs pilotprojekt 'Brobygning til uddannelse', der sluttede ultimo 2014 og siden 1. januar 2015 har været forankret som selvstændigt tilbud til kommuner og leverandører. Forløbet har bl.a. fokus på forberedende voksenundervisning (FVU). Initiativet har arbejdet med at udvikle og afprøve individuelt tilpassede FVU-forløb og at udvikle samarbejdet mellem TEC og FVU-underviserne på VUC. Der er også arbejdet med afprøvning af it-redskaber som CD-ord og apps og at sørge for, at de unge tilbydes den korteste vej til en erhvervsuddannelse. Der er arbejdet med indslusning til den ordinære FVU-undervisning for den gruppe af unge, der er udfordret af psykiske eller sociale barrierer og som har brug for langsom introduktion til forløbet, og man har gradvist fået adgang til faglitteratur og derfor mulighed for at bruge den i undervisningen.

Det har initiativet ført til...

- Udvikling og etablering af samarbejde mellem TEC og VUC med fokus på udvikling af elevernes faglige og sociale kompetencer
- Udvikling og etablering af individuelt tilpassede FVU-forløb
- En styrket bevidsthed om, at praksisnær undervisning fungerer som udgangspunkt for FVU

Oplysning til borgerne

Initiativet har haft til formål at nedbryde tabuer om ordblinde samt at motivere de ordblinde til undervisning og brug af hjælpemidler. Den primære målgruppe var personer, der er ordblinde eller har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne. Den sekundære målgruppe var pårørende, venner og familie samt lærere, undervisere, vejledere, arbejdsgivere og den brede offentlighed.

Aktiviteter

Initiativet bestod af oplysningskampagnen "Videre i teksten – med it og undervisning". Kampagnen indeholdte en række aktiviteter, heriblandt et TV-spot, trykt materiale i form af plakater og foldere, en pressepakke og en hjemmeside. Derudover optrådte fire rollemodeller i TV-spottet og på plakater som en inspirationskilde til personer med ordblindhed. It-værktøjet og hjælpemidler til ordblinde blev ligeledes præsenteret via de forskellige kanaler.

Det har initiativet ført til...

- Udbredelse af viden omkring ordblindhed i offentligheden
- Udbredelse af viden om muligheder ift. ordblinde-hjælpemidler og it-værktøjer til en række relevante aktører på tværs af medier
- Ordblinde og pårørende er blevet inspireret til at søge hjælpemidler og it-værktøjer til ordblinde
- Flere aktører har gjort brug af kampagnemateriale ved lokale arrangementer og generelt efterspurgte materialet

Tværgående perspektiver

De 7 initiativer er på mange måder forskellige – både hvad angår formål, målgruppe, de aktiviteter, der er arbejdet med, og hvem der har indgået i projektet. Fælles for initiativerne er, at det overordnede formål har været at styrke indsatsen for ledige ordblinde og læse- skrivesvage. I det følgende gives nogle tværgående perspektiver i forhold til, hvad initiativerne samlet set kan siges at have bidraget til.

Det er lykket at sætte fokus på at styrke indsatsen for ledige ordblinde og læse- skrivesvage

Det er med initiativerne lykket at sætte fokus på at styrke indsatsen for ledige ordblinde og læse- skrivesvage og vise, at der er forskellige veje at gå med henblik på dette. Forskellighederne i de projekter, der er arbejdet med, har på hver sin måde bidraget til det fælles formål. Forskellighederne kan netop ses som en styrke for samlet set bedst muligt at kunne sætte fokus på det fælles formål.

Initiativerne er nået bredt ud til relevante aktører

Initiativerne har samlet set formået at nå bredt ud til relevante aktører på området. Det gælder dels selve målgruppen af personer med ordblindhed og læse- skrivevanskeligheder, der både har omfattet ledige i jobcentre og a-kasser, herunder unge ledige med et uddannelsespålæg, samt beskæftigede ude i virksomhederne. Det gælder pårørende, virksomheder og andre, der kan påvirke ordblinde og læse- skrivesvage personer. Og det gælder dem, der arbejder med gruppen, dvs. jobcentre, a-kasser, uddannelsesinstitutioner mv. Geografisk er initiativerne ligeledes nået bredt ud i hele landet.

Større kendskab til og anerkendelse af gruppen af ledige ordblinde og læse- skrivesvage

Samlet set har de 7 initiativer bidraget til at skabe kendskab til og anerkendelse af gruppen af ordblinde og læse- skrivesvage. De har været med til at sætte fokus på, at ordblindhed eller nedsatte læse- skrivefærdigheder ikke er noget at skamme sig over, og har således været med til at nedbryde tabuer om målgruppen og målgruppens udfordringer. Der er skabt opmærksomhed på, at ordblindhed og læse- skrivevanskeligheder forekommer alle steder, herunder både blandt ledige og beskæftigede.

Bevidsthed om muligheder

Initiativerne har samlet set været med til at gøre opmærksom på, at læse- og skrivefærdigheder er noget, der kan tilegnes – også efter man er gået ud af grundskolen – og at der er forskellige muligheder for at afdække og gøre noget ved sine læse- og skrivevanskeligheder. Det gælder både forskellige tests, forskellige undervisningstilbud samt forskellige understøttende it-værktøjer, der kan erhverves.

Forebyggelse af arbejdsløshed

Initiativerne har arbejdet med forebyggelse af arbejdsløshed på forskellige niveauer – lige fra fastholdelse af unge på deres vej mod en erhvervsuddannelse til opkvalificering og screening af ledige i jobcentre og a-kasser og ude på virksomheder. Dette har medvirket til et øget fokus på, hvad der skal til for, at personer med ordblindhed eller læse- skrivevanskeligheder kan få eller bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Inspiration til lokale tiltag

På tværs af flere af initiativerne har der været fokus på at inspirere og motivere lokale aktører til at stå for deres egne initiativer eller til at danne netværk. Dette gælder dels med henblik på at forankre det, der er arbejdet med. Dernæst handler det også om, at det netop giver bedre resultater, hvis man i et samarbejde får sat fokus på indsatsen for ledige ordblinde og læse- skrivesvage på tværs af aktører på beskæftigelses- og uddannelsesområdet, i virksomheder mv.

4. De 7 initiativers bidrag

I de følgende afsnit er de vigtigste aktiviteter og resultater for hvert af de 7 initiativer beskrevet i et delafsnit for hvert initiativ.

4.1. Let adgang til selvtest på nettet

Formålet med dette initiativ har været at udvikle en selvtest af voksnes læsefærdigheder på nettet for dermed at bidrage til, at voksne kan få lettere adgang til en uformel vurdering af deres faktiske læse- og skrivefærdigheder. Initiativet skulle også understøtte, at flere borgere med læse- skriveproblemer fremadrettet søger hjælp til at forbedre deres læse- og skrivekompetencer.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

I Initiativet er der arbejdet med at udvikle en selvtest af voksnes læsefærdigheder for at få flere borgere til at gennemgå en læsetest. Baggrunden for initiativet er, at en række undersøgelser har påvist, at der tidligere har været et begrænset antal borgere på kontanthjælp og a-dagpenge, som har deltaget i læseundervisning i forbindelse med forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning (OBU). Én af forklaringen herpå har været, at gruppen af ledige har en tendens til at vurdere deres egne læse kvalifikationer højere, end de reelt er.

Udgangspunktet for selvtesten var ikke, at den direkte har skulle erstatte den faglige vurdering af voksnes læse- og skrivefærdigheder, som udarbejdes af professionelle på bl.a. voksenuddannelsescentre. Formålet var derimod at understøtte, at flere borgere fremadrettet søger hjælp til at forbedre deres færdigheder.

Tydeliggørelse af krav til selvtesten

For at kunne forankre testen i praksis har der været nogle bestemte formkrav og forventninger til den. Testen skulle bl.a. være gratis tilgængelig på nettet og/eller på pc'er i a-kasser, jobcenteret, faglige organisationer, borgerservice, biblioteket samt gøres tilgængelig på Jobnet.dk. Ved at gøre testen tilgængelig hos en række relevante aktører var der større mulighed for, at sagsbehandlere, faglige organisationer, pårørende mv. kunne hjælpe borgere med læse –skriveproblemer til selvbetjening.

Ved gennemførelsen af testen har det været vigtigt, at personen på en overskuelig måde præsenteres for en vurdering af omfanget og karakteren af eventuelle læse- og skriveudfordringer. Der skulle være en grundig information om, hvad der eventuelt kan gøres for at afhjælpe udfordringerne, og hvor personen kan henvende sig, hvis der ønskes yderligere vejledning og læse-skriveundervisning mv. Fx ved at der er en liste over OBU- og FVU-udbydere i nærheden af, hvor personen bor.

Forskningsbaseret udvikling af selvtesten

Selvtesten krævede et stort forskningsbaseret udviklingsarbejde, da der på daværende tidspunkt ikke fandtes en kort retvisende læsetest men blot fandtes almindelige læsetest. I projektet er der derfor arbejdet med en række elementer, som har været med til at udvikle den endelige selvtest. Ansvar for udviklingen af selve testen blev placeret hos Center for Læseforskning på Københavns Universitet med professor Carsten Elbro og postdoc Anne Steenberg Gellert i spidsen. It-firmaet Tekstur udarbejdede en webbaseret udgave af selvtesten, der blev lanceret i 4. kvartal 2015.

I november 2014 udarbejdede Center for Læseforskning en rapport, som viser de forskellige elementer i udviklingen af selvtesten, "Rapport om udvikling og afprøvning af selvtest af læsning – en selvtest af voksnes læsefærdigheder". Rapporten samler op på de respektive udviklingstrin af selvtesten herunder de indledende pilotundersøgelser.

Den første hovedopgave i projektet var at udvikle en type selvtest, som skulle være kort (ca. 10 minutters løsnings tid). Traditionelle tests af voksnes læsefærdigheder har en markant længere løsnings tid, og det var derfor nødvendigt at gennemføre et stort udviklingsarbejde for at sikre, at testen kunne give et retvisende billede af brugernes læsefærdigheder.

Pilottest af selvtesten i fem kommuner

Efter udviklingen af selvtesten blev der gennemført en pilotfase, hvor fem kommuner deltog i afprøvningen af selvtesten. Kommunerne Assens, Roskilde, Kerteminde, Brønderslev og Lolland deltog i denne pilotfase, hvor konsulentfirmaet DISCUS understøttede processen. Kommunerne tog generelt positivt imod selvtesten og fandt den anvendelig ift. at få et billede af, hvorvidt borgeren havde behov for en yderligere screening.

I pilotfasen fik testkommunerne mulighed for at afprøve testen og samtidig komme med ændringsforslag til, hvordan layoutet på den elektroniske test skulle udformes. Efter afprøvningen af selvtesten hos de fem kommuner blev der foretaget enkelte justeringer frem mod sommeren 2016.

Hensigten med pilotfasen har været at justere selvtestens introduktionsside og resultatsider på baggrund af tilbagemeldingerne fra pilotfasen. Det har ikke været formålet at ændre selve spørgsmålene/indholdet af testen. Formålet med rettelserne har været at sikre en optimal brugeroplevelse og anvendelighed af selvtesten som et effektivt screeningsværktøj.

STAR har forud for relanceringen af selvtesten i sommeren 2016 samarbejdet med Københavns Kommune og VUC's sekretariat om de sidste justeringer af testen.

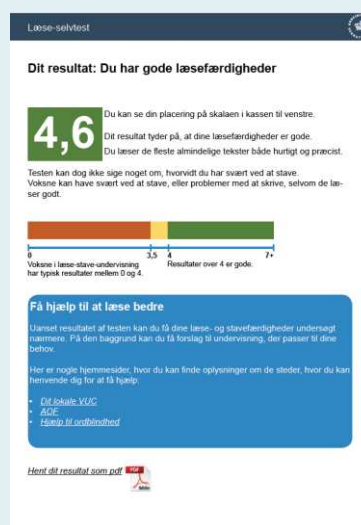
Hvad har projektet ført til?

Projektet har konkret ført til oprettelsen af hjemmesiden selvtest.nu. På hjemmesiden er det muligt for alle at gennemføre selvtesten elektronisk og derigennem få et indblik i, om der kan være behov for at gennemføre en yderligere test, som kan afdække behovet for læse- skriveundervisning.

I forbindelse med projektet er der udviklet to parallelle læsetests. Der er udviklet en offentlig test, som ligger tilgængelig på www.selvtest.nu, hvor alle har fri adgang. Herudover er der udviklet en læsetest, som ikke er offentlig tilgængelig, men som er forbeholdt udvalgte brugergrupper bl.a. jobkonsulenter. På www.selvtest.nu, som er den offentlige selvtest, er det muligt at gennemføre

Figur 1: Score ved testen

Simuleret selvtest på www.selvtest.nu:

læsetesten anonymt og hurtigt. Selvtesten tager i udgangspunktet 10 min. og kræver blot internetadgang. Testen består af en række opgaver baseret på clozetest (sætninger hvor man skal indsætte manglende ord) samt spørgsmål omkring vurdering af egne læse- og skrivekompetencer.

Efter gennemførelsen af testen vises et resultat, jf. Figur 1 på foregående side. Resultatet viser et tal fra 0 og op efter på en skala. Resultater over 4 er gode, og der er umiddelbart ikke behov for læse- skriveundervisning, mens der evt. kan forefindes et behov, hvis tallet ligger mellem 0 og 4. I denne situation kan borgeren med det samme finde relevante oplysninger om, hvordan en yderligere afklaring kan finde sted.

Aktiv brug af selvtesten

Nærværende undersøgelse har vist, at flere kommuner og uddannelsesinstitutioner aktivt benytter selvtesten som et redskab til at lave en indledende screening for borgere, som kunne være i målgruppen for en læse- skriveindsats. Tilbagemeldingerne fra kommunerne og uddannelsesinstitutioner er positive, og der henvises til, at selvtesten giver en god mulighed for, at borgeren kan gennemføre en uformel og hurtig test, som giver et retvisende billede af den enkeltes læsekompetencer.

Variierende besøg på selvtest.nu

Antallet af besøgende på selvtest.nu har varieret meget siden lanceringen af selvtesten. STAR har fastlagt et succeskriterie for anvendelsen af læse-selvtest. Baselinemålingen er 350 unikke besøg om måneden på selvtest.nu. Figur 2 viser fordelingen af unikke besøg på www.selvtest.nu i 2016.

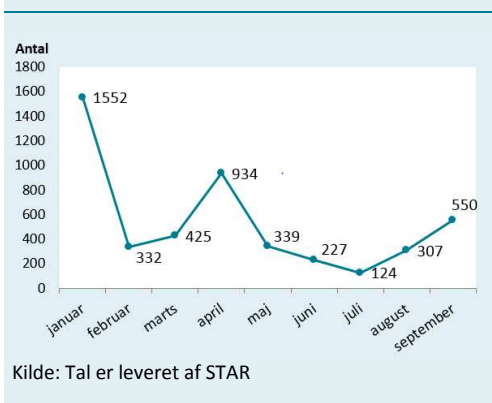
Antallet af unikke besøg på www.selvtest.nu toppede i januar, hvor der var 1.552 unikke besøg på hjemmesiden. Den store interesse for at besøge hjemmesiden i januar hænger sammen med, at der på daværende tidspunkt fortsat var en stor nyhedsværdi i lanceringen af selvtesten.

I februar falder antallet af besøgende markant, men besøgstallet øges løbende frem mod april, hvor der bringes en nyhed på DR d. 4. april 2016 omkring selvtesten. Efterfølgende falder brugen af hjemmesiden, men i forbindelse med relanceringen sker en markant stigning på ny. Dette billede fortsætter ind i oktober måned, hvilket kan indikere, at brugen af selvtesten er blevet mere konstant.

Interesse fra udlandet

Professor Carsten Elbro oplyser, at der løbende har været interesse fra udlandet ift. at overføre selvtesten. STAR og Center for Læseforskning har modtaget en række forespørgsler fra udlandet omkring selvtesten. Der er i øjeblikket en dialog i gang med repræsentanter fra Norge, som ønsker at arbejde på at oversætte selvtesten til norsk.

Figur 2: Antal unikke besøg på www.selvtest.nu fordelt på måneder 2016

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

Behov for yderligere udbredelse af kendskab til selvtesten

STAR har arbejdet med en række initiativer for at udbrede kendskabet til selvtesten. STAR deltog bl.a. på Ord15 konferencen med henblik på at skabe opmærksomhed om selvtesten, lægge fundamentet for et fremtidigt ambassadørnetværk samt forsøge at fremme interessen for selvtesten gennem nyheder i medierne. Det har medvirket til, at der i dag findes links til www.selvtest.nu på en række relevante hjemmesider herunder uddannelsesinstitutioner og organisationer.

Der er imidlertid fortsat behov for, at der arbejdes videre med at udbrede kendskabet til www.selvtest.nu. Testen er endnu ikke fast forankret i bevidstheden hos de nøglepersoner, som arbejder med de voksne, der kan have gavn af at gennemføre en indledende læsetest. Det er derfor fortsat vigtigt, at der er fokus på at udbrede kendskabet til testen, således at de borgere, som kunne have et behov, får mulighed for at gennemføre testen.

Selvtesten udfordres af integrerede FVU-tests

Siden vedtagelsen af Finansloven 2012 har der været et stort fokus på at identificere læse- og skriveudfordringer hos ledige. Især på ungeområdet har lovgivningen betydet, at bl.a. FVU-tests er blevet en integreret del af indsatsen for unge uden kompetencegivende uddannelse. Det har bevirket, at en stor del af de unge ydelsesmodtagere allerede gennemfører en obligatorisk test, som afdækker evt. behov for læse- skriveundervisning.

Flere kommuner peger derfor på, at selvtesten ikke på samme måde som tidligere er relevant for målgruppen af unge. Dog har bl.a. Københavns Kommune forsøgt at inddrage testen til gruppen af unge ydelsesmodtagere, som har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Dette er dog ikke sket systematisk, og der foreligger derfor ingen opfølgning på, i hvor høj grad testen er blevet benyttet til målgruppen. Selvtesten er derfor især relevant for de ledige, som umiddelbart ikke vil gennemføre en læsetest på anden vis.

4.2. Gratis adgang for alle borgere til it-hjælpeværktøjer

Formålet med initiativet "Gratis adgang for alle borgere til it-hjælpe-værktøjer" har været at give personer med læse- skriveproblemer eller ordblindhed gratis adgang til at kunne downloade eller på anden vis få adgang til en række praktiske it-værktøjer, som kan give støtte til "tekst til tale", "tale til tekst" og "hjælp til skrivning/stavning".

Ved at stille it-hjælpeværktøjer gratis til rådighed kan brugen af hjælpeværktøjerne nå ud til en større kreds af personer med læse- og skrivevanskeligheder. Jobcentrene har bl.a. haft mulighed for at vejlede læse- og skrivesvage borgere om, at der findes gratis it-værktøjer, som kan hjælpe dem med at læse og skrive.

Formålet med initiativet har derfor ligeledes været at sikre, at det ikke skulle være en økonomisk barriere for de ordblinde i forhold til at tilegne sig relevante it-hjælpeværktøjer.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

Indledningsvist har STAR gennemført en teknisk dialog med markedsaktører på markedet for it-hjælpeværktøjer til personer med læse- og skriveudfordringer, som har dannet grundlag for at finde frem til de it-værktøjer, som ville kunne gavne målgruppen mest muligt. Dialogen resulterede i et udbud i slutningen af 2012, hvorefter leverandørerne blev udvalgt.

Projektets varighed og involverede aktører

Varighed:

Licenser tilgængelige fra 9 december 2013.

Involverede aktører:

Dictus, Wizkids, MV-nordic

Styrelsen udvalgte tre leverandører - Dictus, Wizkids og MV-Nordic. De tre leverandører blev udvalgt til at levere forskellige typer af værktøjer, for at der både kunne gives støtte til "tekst til tale", "tale til tekst" og "hjælp til skrivning/stavning".

Værktøjerne blev gjort tilgængelige den 9. december 2013 på styrelsens hjemmeside. I Boks 1 på næste side ses en beskrivelse af de forskellige it-værktøjer. For at udbrede kendskabet blev der lanceret en nyhed på Jobnet.dk, der henviste til værktøjerne.

I praksis foregik det således, at når borgerne hentede et af de gratis værktøjer, skulle de registrere sig som bruger, hvilket derefter gav adgang til at bruge værktøjet i et år. Brugerregistreringen har alene været brugt til at holde styr på antallet af brugte licenser. Der var i udgangspunktet adgang til at hente værktøjerne i et år, eller indtil de indkøbte licenser er brugt. I forbindelse med lanceringen af de gratis it-værktøjer blev der udarbejdet instruktionsvideoer, som skulle sikre, at brugerne var i stand til at hente it-programmerne.

MV-Nordic

IntoWords til Mac samt Windows PC, Android og iPad

IntoWords hjælper dig med at få læst din tekst højt og med at læse og skrive. Du kan få forslag til ord når du skriver. IntoWords kan benyttes fra en browser eller en iPad 2 eller nyere.

Dictus

Dictus PC – til Windows

Skriv tekst på din Windows PC med Dictus PC talegenkendelse. Du kan tale tydeligt til din computer og få den til at skrive for dig. Tal tekst ind i tekstbehandling, mailprogram og på hjemmesider. Virker i de fleste Windows programmer samt i Microsoft IE internet-browser. Du kan også styre computeren med talekommandoer.

Dictus til Android Pro

Skriv tekst på din Android SmartPhone med Dictus Pro talegenkendelse. Ved at tale tydeligt i hverdagsprog til Dictus app'en, så skriver den for dig. Den tekst du taler ind kan du få læst højt af en syntetisk stemme. Teksten kan med et klik sendes som SMS, Email eller sendes til et andet program på din SmartPhone som fx Google oversæt eller et notatprogram.

Wizkids

AppWriter til Windows

AppWriter er et læse- og skrivestøtteprogram til PC. AppWriter hjælper til både læsning og skrivning. Du får ordforslag, der passer ind i sammenhængen, når du skriver i MS-Office, og du kan også få tekst læst op i bl.a. Word, PDF og Outlook på dansk, engelsk og tysk.

AppWriter til Android

AppWriter er en teksteditor til Android, der giver læse- og skrivestøtte. Den kommer med relevante ordforslag, når du skriver, og alt tekst kan læses op på dansk samt to andre valgfrie sprog. Det er herefter let at bruge teksten, sende som e-mail, SMS eller direkte til Facebook eller Twitter.

AppWriter til iPad

AppWriter er den første teksteditor til iPad, der giver læse- og skrivestøtte. AppWriter har integreret oplæsning, ordforslag, PDF-oplæsning, OCR (teknisk konvertering af håndskrevne eller indscannede dokumenter til maskin-redigerbar tekst) samt mulighed for at oprette en personlig profil eller benytte din profil fra AppWriter Android eller Windows.

Hvad har projektet ført til?

Den frie adgang til it-værktøjerne har ført til, at målsætningen om at gøre it-hjælpeværktøjer tilgængelige for en større gruppe af borgere med læse- og skriveudfordringer delvist er blevet indfriet. Der har imidlertid været stor forskel på, hvor stor efterspørgsel der har været på de forskellige it-hjælpeværktøjer. På nogle programmer har efterspørgslen været særdeles stor, mens efterspørgslen på andre har været mere begrænset.

Det var primært de store og lidt dyrere PC-programmer, som der har været stor efterspørgsel efter. Især programmet Dictus PC var populært. Alle de indkøbte licenser blev hurtigt taget i brug, og der blev desuden indkøbt et antal yderligere licenser for at følge efterspørgslen. For flere af androidprogrammer blev ca. 25 pct. af licenserne benyttet.

Licenserne for de enkelte programmer var i udgangspunktet gældende for et år. Ved kontakt til Dictus oplyser de imidlertid, at de valgte at lade licenser forsætte for at sikre, at brugerne ikke mistede muligheden for at benytte programmet. Dictus forklarer, at de fortsat er i kontakt med borgere, som benytter programmet på den gratis licens. Ydermere oplyser Dictus, at denne gruppe af borgere har haft nytte af, at de frit har kunne benytte Dictus PC.

Hvilke særlige forudsætninger og udfordringer har der været for projektet?

Udviklingen af it-hjælpeværktøjer er siden 2012 gået rigtig stærkt. Det har betydet, at der løbende sker udvikling af programmer til borgere med læse- skriveudfordringer og ordblinde. I dag findes et stort antal gratis værktøjer, der har en række af de samme egenskaber, som de indkøbte programmer. Denne udvikling anslås at have haft stor betydning for, at ikke alle licenserne til it-værktøjerne er blevet taget i brug.

Udfordringer med licensbegrænsningen på et år

Flere kommuner og uddannelsesinstitutioner henviser til, at licensernes begrænsede levetid på ét år var en forhindring for at udbrede it-værktøjerne til borgerne i målgruppen. Årsagen hertil er, at borgere i målgruppen har behov for at benytte programmer i en længere periode, hvilket fik værdien af den etårige licens til at falde. Wizkids nævner netop denne udfordring som en af de afgørende faktorer i forhold til, at ikke alle deres licenser blev anvendt.

Svært at identificere brugerne

Beslutningen om at lægge licenserne til de forskellige programmer åbent ud på styrelsens hjemmeside har betydet, at det ikke har været muligt at identificere, hvilke borgere der har downloadet de respektive programmer. Det har derfor været vanskeligt at lave en opfølgning på, hvorvidt licenserne er gået til borgerne i målgruppen. På den baggrund er det vanskeligt at fastlægge, om de hentede licenser er gået til borgere, der er ordblinde eller har læse- skrivevanskeligheder.

Dictus oplyser, at der var udfordringer i forhold til at sikre, at licenserne til Dictus PC gik til personer, som havde et reelt behov for programmet. Dictus oplevede, at der efter præsentationerne af programmet på bl.a. uddannelsesinstitutioner ofte blev downloadet et stort antal licenser, som kunne indikere, at alle licenserne ikke gik til borgere med behov.

4.3. Modernisering af hjemmeside målrettet ordblinde og læse og skrivesvage

Formålet med nærværende initiativ har været at modernisere den eksisterende hjemmeside www.hto.nu således, at den formidler viden om og skaber overblik over muligheder for bevilling af it-støtte og undervisning til unge og voksne med ordblindhed. Initiativet er udmøntet som et moderniseringsprojekt, hvor formålet samtidig har været at skabe en hjemmeside, som kan være med til at højne og kvalificere vidensniveauet hos følgende målgrupper:

- Unge og voksne med ordblindhed
- Pårørende
- Fagfolk og virksomheder

Gruppen af borgere med ordblindhed har svært ved at tilegne sig viden gennem de ordinære skriftlige kanaler om muligheder for at modtage støtte og hjælpemidler ift. ordblindhed. Målgruppen er samtidig ikke opmærksom på, hvilken hjælp hjælpemidlerne kan give i dagligdagen. Et af projektets omdrejningspunkter har derfor været at udarbejde film og animationer til gruppen af personer, som ikke har mulighed for at læse tekster.

Derudover har projektet også haft fokus på to andre målgrupper – pårørende og fagpersoner. Baggrunden herfor er, at disse målgrupper har en rådgivende og støttende funktion i forhold til den primære målgruppe.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

Projektet er foregået over 2½ år fra slutningen af 2012 til slutningen af marts måned 2015. Socialstyrelsen udarbejdede efter projektets afslutning en rapport "Status og rapport – Projekt Modernisering af HTO – hjælp til ordblindhed". I rapporten beskrives forløbet omkring moderniseringen af hjemmesiden samt evaluering af resultaterne.

Faglige input fra aktører

Moderniseringsprocessen af www.hto.nu har involveret en lang række aktører. Baggrunden herfor har været at sikre, at udarbejdet materiale samt hjemmesidens udformning er sket i samarbejde med relevante og aktuelle interessenter på ordblindeområdet.

De forskellige aktører har bl.a. bidraget med faglig, juridisk, retorisk eller tilgængeligheds-, webteknologisk og designmæssig bistand. Aktørerne har været involveret i forskelligt omfang og på forskellige niveauer for at belyse og kvalificere projektets output bedst muligt.

Inddragelse af målgruppen

Udover faglige aktører har projektets målgrupper – unge og voksne med ordblindhed, pårørende samt fagfolk – været direkte eller indirekte repræsenteret i projektet. Bl.a. blev den primære målgruppe – unge og voksne med ordblindhed – særligt inddraget i forhold til ønsker til indhold og udformning af hjemmesiden.

Projektets varighed og involverede aktører

Varighed:

December 2012-marts 2015.

Involverede aktører:

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark, Kontor for Velfærdsteknologi, Socialstyrelsen, Undervisningsministeriet, Specialfunktionen Job & Handicap, Vejle Sensus Aps, KVUC E-learning, Headnet, Jobcenter København, Koncern kommunikationswebenhed, Socialministeriet, Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, Hovedstadens Ordblindeskole, Professionshøjskolen UCC, VUC Roskilde, STAR, 3F, Digitaliseringsstyrelsen og Socialstyrelsen.

For at sikre, at alle aspekter af modernisering af hjemmesiden belyses, har projektet omfattet følgende elementer: Rådgivningsdel, forankringsdel, indflydelsesdel, leverandørdel, arbejdsdel, beslutningsdel samt en ledelsesdel. De nævnte aktører har skiftevis og i større eller mindre grad deltaget i de nævnte dele.

Hvad har projektet ført til?

De samlede resultater af projektet levede fuldt ud op til de mål, der blev sat ved igangsættelsen af projektet. Den moderniserede hjemmeside formidlede ved projektets afslutning viden på en lettilgængelig måde til de tre målgrupper: Ordblinde, pårørende og fagpersoner. Hjemmesiden formår samtidig at gå på tværs af sektorerne, hvilket medfører en helhedsorienteret indgang for målgrupperne.

Videoer på hjemmeside og aktiv facebookside

Hjemmesiden indeholder samtidig en række film- og animationsvideoer, som er med til at illustrere, hvad ordblindhed er, og hvordan man kan få hjælp under uddannelse, på arbejdsmarkedet og/eller i privatlivet.

Udover disse resultater har projektet også skabt en aktiv facebookside, som har været med til at udbrede kendskabet til ordblindhed samt lede folk hen på hjemmesiden. Samtidig har facebook siden vist sig ideel i forhold til visning af de korte videoer/animationsfilm.

Bedre overblik over information om ordblindhed

Moderniseringen af www.hto.nu har været med til skabe et bedre og lettere overblik over information og viden om ordblindeområdet. Personer med læse- skriveproblemer og deres pårørende kan finde de oplysninger, de har brug for i forhold til at opnå viden om problemet og de forskellige muligheder for hjælp og bistand til at håndtere problemet.

Der er ligeledes skabt et bedre overblik over informationer, som kan være med til, at flere med læse- skriveproblemer bliver bevidste om deres problemstilling og bliver motiveret til at søge hjælp og bistand til at håndtere problemstillingen. Herudover er der samlet en lang række informationer, som er målrettet virksomheder. Dette kan medvirke til, at flere virksomheder opnår viden om området og igangsætter aktiviteter for at forbedre medarbejderes læse- og skrivekompetencer.

Siden projektets afslutning er opdateringen af hjemmesiden imidlertid blevet mindre hyppig. Det betyder, at aktiviteten på siden er faldet. Aktiviteten på den oprettede facebookside er ligeledes reduceret. I oktober 2016 er der ca. 1.200 brugere, der følger facebook siden.

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

Opdateringen af hjemmesiden www.hto.nu har inddraget en lang række interessenter, hvilket har været med til at skabe en moderne og informationsrig hjemmeside. Det er imidlertid en ressourcetung opgave at vedligeholde hjemmesiden med relevante nyheder og videoklip. Efter afslutningen af projektperioden er videreudviklingen af hjemmesiden derfor ikke helt fortsat i samme tempo. Det betyder, at hjemmesiden på nuværende tidspunkt ikke er lige så opdateret med den nyeste viden og informationer. Det samme gør sig gældende med den oprettede facebookside. Opdateringerne af facebook siden er efter afslutningen på projektet blevet mindre hyppige.

Uddannelsesleder for ordblindeområdet på VUC Roskilde, Maria W. Berthelsen, var en del af den faggruppe, som stod for moderniseringen af www.hto.nu. Maria W. Berthelsen oplevede organiseringen og processen omkring udviklingen af hjemmesiden som velfungerende. Hun pointerer dog vigtigheden af, at hjemmesiden fortsat bliver opdateret med den nyeste viden og information, da hjemmesiden ellers mister dens relevans. Det er Socialstyrelsen, der på nuværende tidspunkt har ansvaret for at vedligeholde hjemmesiden.

Socialstyrelsen tilkendegiver, at der fremadrettet er behov for en drøftelse af, hvor ansvaret for hjemmesiden mest hensigtsmæssigt placeres.

4.4. Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblinde/læse-skrivesvage

Formålet med initiativet "Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblinde/læse-skrivesvage" var at klæde medarbejdere i a-kasser og jobcentre bedre på til at kunne rådgive borgerne om muligheder på læse- og skriveområdet, herunder om undervisningstilbud og it-støtteværktøjer. Initiativet skulle sikre, at medarbejderne havde tilstrækkelig viden om ordblindeundervisning (OBU) og forberedende voksenundervisning (FVU) samt lignende tilbud til at kunne rådgive den ledige og tilrettelægge en aktiveringsindsats, hvor de forskellige undervisningstilbud og it-støtteværktøjer tænkes ind og udnyttedes optimalt.

Som supplement til undervisning var der endvidere forslag om, at der evt. kunne udvikles et informations- og overblikmateriale til medarbejdere i jobcentre og a-kasser med den vigtigste viden på området, henvisninger til yderligere information, gode råd om arbejdet med ledige med læse- og skriveproblemer, en huskeliste ift. FVU-undervisning, andre tilbud mv.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

I nærværende projekt er der arbejdet med at udvikle, gennemføre samt evaluere seminarerne "Hjælp flere videre i teksten". Firmaet Wanek & Myrner stod bag udførelsen af projektet, som havde medarbejdere i jobcentre, a-kasser og uddannelsesinstitutioner m.fl. som målgruppe. Seminarerne fandt sted i foråret 2013.

Det var endvidere et formål med seminarerne, at der skulle sættes fokus på, at mange ledige ordblinde ikke fortæller om deres ordblindhed eller læse- og skrivevanskeligheder, fordi de er bange for, at nedsatte læse- skrivefærdigheder kan betyde, at de ikke får et arbejde eller ryger ud af arbejdsmarkedet. De ledige ordblinde er derfor en særlig udsat gruppe, der har brug for ekstra opmærksomhed fra relevante aktører, så de kan være med til at hjælpe dem 'videre i teksten'.

Projektets varighed og involverede aktører

Varighed:
Foråret 2013.

Involverede aktører:
FVU, OBU- undervisere, Arbejdsmarkedsstyrelsen, BR Nordjylland, BR Midtjylland, BR Syddanmark, BR Hovedstaden og Sjælland og konsulent Christian Bock.

Seminardage for medarbejdere i jobcentre og a-kasser

Der blev afholdt 15 seminardage forankret i 4 regioner (Hovedstaden, Sjælland, Nordjylland og Syddanmark), da der var ønske om at få en så bred opmærksomhed som muligt. Seminarerne sigtede mod at motivere deltagerne til at øge fokus på målgruppen ledige ordblinde og læse-, skrive- og regnesvage.

Der var estimeret med en deltagelse på 500, men i løbet af kampagnen steg interessen, og det resulterede i, at i alt 750 medarbejdere fra jobcentre og a-kasser endte med at deltage. Beskæftigelsesregionerne stod for invitationen til seminarerne. Deltagerantallet på de enkelte seminarer lå mellem 24 og 90. Der blev på seminarerne uddelt materialer indeholdende tips til at spotte ledige ordblinde og læse-, skrive- og regnesvage samt information om FVU- og OBU-undervisning.

Alle seminarer blev tilpasset efter de lokale forskelle og muligheder. Oplægsholdere og projekterne varierede fra gang til gang. Til seminardagene blev deltagerne opfordret til selv at stå for lokale events, da formålet med seminarerne også var, at de forskellige aktører skulle tage aktiv del i at få bredt budskabet ud.

Guide til medarbejdere i jobcentre og a-kasser

I projektet blev der endvidere udarbejdet en vejledning og dialogguide til sagsbehandlere i jobcentre og a-kasser med titlen "Sådan hjælper du flere videre i teksten". Hensigten med vejledningen var at understøtte medarbejderne til at hjælpe flere ordblinde og personer med læse-, skrive- eller regnevanskeligheder samt styrke de lediges motivation til uddannelse og brug af it-værktøjer. Vejledningen er udarbejdet i forbindelse med de 15 seminarer og indeholder de mest relevante pointer og gode råd, hvad angår screening, bearbejdelse af modstand, styrkelse af samtalen og motivation til uddannelse. Vejledningen indeholder desuden overblik over relevante undervisningstilbud og it-hjælpeværktøjer.

Derudover er der udarbejdet fire videoer i forbindelse med seminarerne, der giver eksempler på, hvordan personer med ordblindhed formår at have en tilknytning til arbejdsmarkedet, hvoraf to også indgår som cases i vejledningen. Der er endvidere en sammenhæng mellem dette initiativ og initiativet "Oplysning til borgerne" (initiativ 7). Mellem seminarerne og oplysningskampagnen er der blevet udsendt nyhedsbreve for "at holde gryden varm", idet mange af deltagerne på seminarerne også har været vigtige distributører af materialerne i oplysningskampagnen.

Hvad har projektet ført til?

Som en del af projektet blev seminarerne evalueret bl.a. på baggrund af uddeling af evalueringsskemaer i direkte forlængelse af seminarerne. I alt blev der afleveret 331 evalueringsskemaer.

Seminarerne oplevedes som motiverende og inspirerende

Resultatet af den samlede vurdering fra deltagerne viste en overvejende positiv oplevelse af seminardagene. Deltagerne blev spurgt om en række spørgsmål, som bl.a. gik på tilfredshed af fagligt udbytte, nødvendig information, om indholdet var motiverende og inspirerende, og om seminarerne har givet tilstrækkelig viden om kurser og tilbud for ledige. Det viste bl.a., at over halvdelen af deltagerne syntes, at indholdet i seminarerne var motiverende og inspirerende, halvdelen var tilfredse med det faglige udbytte, og under halvdelen havde ønsket at få mere viden omkring kurser og tilbud for de ledige. Det blev i evalueringen fremhævet, at et vigtigt og positivt bidrag ved seminarerne var, at konsulent Christian Bock deltog, da han selv er ordblind og er kommet videre i teksten. Christian bidrog med et teknisk indblik i, hvordan hverdagen er for en ordblind.

Bevidsthed om mulighed for søgning af midler og netværksdannelse

Seminarerne viste, at der var en stor lokal forskel på, hvordan samarbejdet var på tværs af a-kasser, jobcentre og uddannelsesinstitutioner. Seminarerne har givet muligheder for netværksdannelse mellem centrale aktører i forhold til målgruppen af ledige ordblinde og læse-, skrive- og regnesvage. Både på seminarerne og i den udarbejdede vejledning er der blevet appelleret til netværksdannelse mellem jobcentre, FVU/OBU-udbydere, andre lokale aktører og a-kasser, idet erfaringer viser, at netværk og godt kendskab på tværs af uddannelses- og beskæftigelses-system er en afgørende forudsætning for en effektiv lokal indsats.

Lokale arrangementer og efterspørgsel af materiale

Ved kontakt til Wanek og Myrner er det i overensstemmelse med ovenstående også blevet oplyst, at der generelt har været god feedback på initiativerne, og at oplevelsen er, at det har ført til andre initiativer, ligesom det har sat fokus på en målgruppe, som mange har været uvidende om.

Projektet har affødt nogle konkrete arrangementer, hvor konsulentfirmaet Wanek & Myrner har bistået med materiale. Der er bl.a. afholdt arrangement for LO- Nordjylland i august 2013 samt et morgenmøde i Randers for virksomheder og tillidsfolk, hvor fokus var rettet på, hvad der kunne gøres for de ordblinde. Ved dette møde var 40 virksomheder repræsenteret. Yderligere har der været arrangeret undervisnings- og temadage på undervisningsstederne og jobcentre – både interne og eksterne arrangementer. Der har generelt været en øget efterspørgsel både via mail og telefon i forhold til at få tilsendt materiale.

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

I evalueringen fra Wanek og Myrner blev det fremhævet, at der var stor forskel i deltagelsen fra de forskellige aktører og forskelle i forhold til, hvor mange der deltog i de forskellige regioner. Deltagere fra a-kasser var der mindst fremmøde fra, og på nogle seminardage var der slet ikke nogle deltagere fra a-kasser. Iflg. Wanek og Myrner kunne dette hænge sammen med, at a-kasserne til at starte med havde svært ved at se, hvorfor det var relevant for dem at deltage.

Ved afholdelse af nogle af seminardagene dukkede der nogle uforudsete forhindringer op for deltagerne både i form af en snestorm i Jylland og en lockout mellem KL og lærerne, som i alt medførte, at ca. 70-90 deltagere var forhindret i at møde til seminardagene.

4.5. Læsning og kommunikation i virksomhederne

Formålet med initiativet ”Læsning og Kommunikation i Virksomhederne” (LKV) var at sørge for, at både medarbejdere og virksomheder fik kendskab til og gjorde brug af læseundervisning og it-værktøjer for personer med utilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder. Derudover har formålet med LKV-projektet været, at virksomheder og medarbejdere fik kendskab til mulighederne for, at alle medarbejdere – specielt de der har utilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder – bliver inddraget mere og bedre i virksomhedens interne kommunikation og benytter sig af disse muligheder.

Overordnet har LKV derfor haft til formål at gøre virksomheder mere opmærksomme på, hvordan de kan støtte ansatte med læse- og skriveproblemer. Hensigten med initiativet var at nedbryde de eventuelle barrierer, virksomheder og medarbejdere havde i forhold til at deltage i læse- og skriveundervisningsforløb.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

I forhold til dette initiativ er der i et projekt arbejdet med at gennemføre aktiviteter, der bidrager til at udbrede kendskabet til læseundervisning og it-værktøjer for personer med læse- og skrivevanheligheder.

3F har været ansvarlige for projektet, mens konsulenter fra AOF, VUC, VEU-centre, erhvervsskoler og andre (bl.a. små konsulentvirksomheder) har budt ind på at gennemføre aktiviteter inden for fem områder – virksomhedskontakt og -besøg, infomøder med tillidsrepræsentanter, arbejdsmarkedsrepræsentanter og virksomhedsledere, informationsmøder for medarbejdere, virksomhedsseminarer og til sidst udviklingsprojekter. Manualer til gennemførelse af aktiviteter inden for de fem områder har været tilgængelige for konsulenterne via en fælles hjemmeside.

Projektets varighed og involverede aktører

Varighed:

15. november 2012 – 31. december 2014

Involverede aktører:

En national styregruppe bestående af repræsentanter fra 3F, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Socialstyrelsen, VUC og AOF.

Derudover 5 regionale styregrupper med repræsentanter fra VUC, AOF, LO-regionerne, 3F, VEU-centrene, jobcentre m.fl.

Herunder skitseres, hvilke aktiviteter der er gennemført under de fem indsatsområder.

Virksomhedskontakt og -besøg

Der er i projektet gennemført 1.206 virksomhedsbesøg, hvilket er langt over de 350 besøg, som blev fastsat som projektets succeskriterie. Under virksomhedsbesøgene blev der skabt kontakt til virksomheder, a-kasser, fagforeninger og organisationer via ledelse og/eller tillidsrepræsentanter. Her informerede konsulenten om, hvilke muligheder der var for undervisning og tilbud til medarbejdere eller kollegaer med læse- skrivebesvær. Dog har der ifølge LKV evalueringen i hovedparten af møderne kun deltaget repræsentanter fra virksomhedens ledelse. Til dette bemærker projektleder for LKV og konsulent fra 3F Poul Christensen, at de gerne ville have haft en medarbejderrepræsentant med i flere tilfælde, da det er dem, der skal bære det ud i virksomheden.

Infomøde med TR, AMR, virksomhedsledere

Der er også arbejdet med infomøder, hvor målgruppen er bredere end ved virksomhedsbesøg, idet infomødet ud over tillidsrepræsentanter og virksomhedsledere omfatter arbejdsmiljørepræsentanter samt fagforenings- og a-kasserepræsentanter. Der tages kontakt til repræsentanterne, og på et møde orienteres der om de eksisterende undervisningstilbud. Antallet af møder

indgår ikke som en del af succeskriterierne for projektet, men der er gennemført i alt 151 informationsmøder.

Informationsmøder for medarbejdere

Der er i projektet afholdt 234 informationsmøder for medarbejdere. Informationsmøderne er afholdt i eller i tilknytning til arbejdstiden. På mødet orienteres der om muligheder for undervisning, informationsmateriale uddeles, og medarbejdernes læsefærdigheder testes – enten på selve mødet eller snarest derefter. Der var i projektet en ambition om at nå 550 informationsmøder, og succeskriteriet er derfor ikke nået, hvilket ifølge projektledelsen i 3Fs ledelsesrapport fra juni 2015 kan skyldes, at det har været sværere end forventet at få virksomhederne med på ideen om at frigøre medarbejdere således, at de kunne samles til informationsmøde.

Virksomhedsseminarer

I projektet er der gennemført 10 virksomhedsseminarer, hvilket svarer til det planlagte succeskriterie – 2 seminarer for hver af de fem regioner. Målgruppen for seminarerne var ledere og tillidsrepræsentanter samt andre interessenter (fx undervisere, lokale fagforeningsfolk og lokale arbejdsgiverforeningsfolk), og de blev afholdt i slutningen af projektperioden. Ud over at der på seminarerne blev fremlagt, hvilke muligheder der er for at gøre den skriftlige information i virksomheder lettere tilgængelig, blev erfaringerne fra andre virksomheder videreføret.

Udviklingsprojekter

Virksomheder blev ved både virksomhedsbesøg, infomøde og informationsmøde for medarbejdere informeret om, at de havde mulighed for at deltage gratis i et udviklingsprojekt. Udviklingsprojektet indebærer, at en ordblindelærer i samarbejde med ledelses- og medarbejderrepræsentanter analyserede den enkelte virksomheds interne kommunikation og derefter kom med forslag til, hvordan den kunne gøres mere tilgængelig for alle, herunder medarbejdere med utilstrækkelige læsefærdigheder. Der er gennemført i alt 43 udviklingsprojekter, hvilket er en del mere end succeskriteriet på 25.

Derudover er der i projektet arbejdet med at udbrede kendskabet til undervisningsmuligheder via kontakt til medier. Der har i alt været 31 artikler i dagblade og fagblade, på hjemmesider og som indslag i TV, hvilket er en del under succeskriteriet, som var 100 medieomtaler.

Samtidig er der afholdt en række øvrige aktiviteter i projektet som apps-cafeer, foredrag, erfarmøder mv. jf. Boks 3 på næste side.

Hvad har projektet ført til?

Projektet er efter dets afslutning blevet evalueret af konsulenter fra Huset Jandorf samt Råd om Undervisning og Uddannelse. De har udarbejdet en evaluering baseret på data fra 3F, en spørgekemaundersøgelse besvaret af de opsøgende konsulenter, der har gennemført virksomhedsbesøg, samt telefoninterviews med virksomhedsledere og tillidsrepræsentanter, der har deltaget i udviklingsprojekter.

Virksomheder har fået kendskab til undervisningsmuligheder

Projektet har ført til, at virksomhederne, ifølge oplysningerne fra konsulenterne, i stort omfang har fået information om de eksisterende undervisningsmuligheder for læse- skrivesvage – herunder ordblindeundervisning (OBU), forberedende voksenundervisning (FVU) og it-værktøjer. Det er konsulenternes indtryk, at møderne generelt har øget virksomhedernes kendskab til mulighederne for undervisning og opkvalificering. Virksomhederne har især været interesserede i yderligere informationer om lokale undervisningstilbud og screening af medarbejdere med henblik på FVU eller OBU.

Det har ikke været muligt at vurdere præcis, i hvilket omfang projektet har ført til, at virksomhederne efterfølgende har igangsat læse- og skriveforløb for medarbejderne. Evalueringen fremhæver, at der af ca. 400 besøg er 'få' virksomheder, der har igangsat forløb efterfølgende, mens det ud af andre ca. 300 besøg er 'halvdelen' eller 'de fleste'. Omfanget er svært at sige noget præcist om, idet der kan være sat læse- og skriveforløb i gang på baggrund af LKV-indsat- sen, uden at disse er registreret som en følge af LKV.

Udviklingsprojekter har ført til bedre opgaveløsning og mod på mere uddannelse

Projektet har ifølge størstedelen af de interviewede virksomhedsledere ført til, at medarbejder- nes opgaveløsning er blevet forbedret, og at de har fået mod på mere uddannelse som følge af screeninger og læse- og skriveforløb i forbindelse med udviklingsprojekter. Flere virksomhedsledere påpeger, at undervisningsforløbene har påvirket både trivsel og samarbejde på tværs i virksomheden. Alle tillidsmænd udtrykker ligeledes stor tilfredshed med screeninger og læse- og skriveforløb.

I forbindelse med udviklingsprojekterne giver de fleste virksomhedsledere udtryk for tilfredshed med tiltagene for at forbedre kommunikationen i deres virksomheder. Projektet har ført til, at nogle virksomhedsledere kan spore en klar effekt i forhold til forbedret forståelse og skriftlig formulering blandt medarbejderne. Derudover giver medarbejderrepræsentanter udtryk for, at medarbejderne er blevet bedre til at finde virksomhedens information og selv at kommunikere mere tydeligt og forståeligt på skrift, mens andre har lært at anvende digitale muligheder. Nogle anfører, at det er en konstant udfordring at få implementeret det indlærte i hverdagen.

Boks 3: Gennemførte aktiviteter

Iflg. projektansøgningen fastsatte aktiviteter:

Aktiviteter	Succes- kriterie	Gennem- ført
Virksomheds- kontakt/besøg	350	1206*
Informationsmøder	550	234*
Virksomheds- seminarer	10	10
Udviklingsprojekter	25	43
Medieomtaler	100	31*

Kilde: Tallene er fra evalueringen lavet af Huset Jandorf samt Råd og Undervisning og Uddannelse og fra 3Fs le- delsesrapport. Tal fra ledelsesrapporten er markeret med *

Aktiviteter ud over de fastsatte:

- 3 Erfa-møder
- 11 Apps-cafeer
- 17 foredrag
- 151 infomøder m. TR, AMR og virksomhedsledere
- Andre aktiviteter som deltagelse på HR- messe og Folkemødet på Bornholm.

Større bevidsthed om vigtigheden af læse- skrivefærdigheder generelt

Ifølge 3Fs ledelsesrapport fra juni 2015 har LKV-projektet indirekte medvirket til en række effekter eller 'spin-offs'.

Projektet har indirekte haft betydning for, at langt flere virksomheder og medarbejdere er blevet opmærksom på betydningen af, at alle i virksomheden – også de timelønnede – kan læse og skrive på et niveau, der giver dem mulighed for aktivt at medvirke i den daglige skriftlige kommunikation, der har betydning for udførelsen af deres arbejdsopgaver. Generelt har projektet medvirket til, at der er styrket opmærksomhed omkring vigtigheden af og mulighederne i at komme ud i virksomhederne og orientere om tilbud blandt udbydere af undervisning til ordblinde m.fl. Samtidig er der skærpet fokus på diskussionen om balancen mellem klassisk læse- og skriveundervisning og instruktion i anvendelse af kompenserende it-teknologi.

Projektet har også indirekte medvirket til, at der er dannet lokale netværk omkring screening og undervisning bestående af virksomheder, 3F og andre lokale fagforeningsafdelinger samt undervisningsudbydere. Parterne kender hinanden via LKV-projektet, og på den måde skabes der grundlag for at fortsætte med indsatsen, som projektleder Poul Christensen fremhæver.

Ret til fravær med løn med henblik på at blive testet samt holdningsskifte

Ifølge 3Fs ledelsesrapport blev et stort flertal af de overenskomstansatte timelønnede medarbejdere ved overenskomstfornyelserne i 2014 sikret ret til fravær med løn i op til 4 timer med henblik på at kunne besøge en undervisningsudbyder og blive testet for ordblindhed/læsevanskeligheder og orienteret om uddannelsesmulighederne. Projektet har på denne måde været med til at skabe opmærksomhed omkring undervisningsmuligheder og redskaber.

Derudover er de overenskomsttilknyttede uddannelsesfonde blevet mere opmærksomme på, at de grundlæggende færdigheder skal være et fokus- og indsatsområde. Fx har Dansk industri/ATL's og 3Fs fælles uddannelsesfond igangsat et 2 mio. kr. projekt, der skal fremme de grundlæggende færdigheder blandt chauffører og lager-/terminalarbejdere. Herudover pointerer Poul Christensen, at LKV har medvirket til, at der er sket et holdningsskifte fx blandt fagforeningerne, hvor der har været en tendens til, at man ikke har ment, at en faglært kan være ordblind, men her har Dansk Metal fx skiftet holdning.

LKV forlænges i projekt LKV2

Ud over de ovennævnte afledte effekter har projektet LKV konkret givet anledning til initiativet LKV2, som er en videreførelse af LKV. Projektet fokuserer derfor på de samme tre formål som LKV, og der arbejdes videre med den eksisterende projektmodel og manualer for gennemførelse af de forskellige aktiviteter.

I LKV2 har man valgt at fokusere mere på projektstyringen, og der er derfor tilknyttet én fast projektmedarbejder, men derudover forsættes modellen med at honorere lokale aktører frem for at ansætte fast projektpersonale. Brugen af lokale aktører frem for projektmedarbejdere sikrer, at virksomheder har mulighed for at gøre brug af samme indgang til OBU og FVU både under og efter projektet. Som Poul Christensen, der også er projektleder på LKV2, pointerer, så bliver der i projektet etableret en relation mellem aktør og virksomhed, som betyder, at samarbejdet kan fortsætte, også efter projektet er afsluttet. Denne tilgang medvirker derfor til forankring af LKV-indsatserne efter projektets afslutning.

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

Evalueringen påpeger, at særligt to udfordringer har gjort sig gældende i forhold til LKV-projektet.

3F og andre fagforeninger har ikke været involveret i det omfang man kunne forudsætte

I evalueringen påpeges det, at 3F og andre fagforeninger ikke synes at have været involveret i det omfang, man kunne forudsætte. Dette bemærkes bl.a. af nogle af konsulenterne, der oplever, at indsatsen omkring LKV kunne have været større fra 3Fs side. Dette har man dog valgt at imødegå ved at fastansætte en projektmedarbejder på forlængelsen af projektet – LKV2. Det påpeges også som en udfordring, at 3F ikke systematisk har indsamlet viden om kvaliteten af virksomhedsbesøg og udviklingsprojekter.

Afreportering på udviklingsprojekterne var mangelfuld

Derudover påpeges det, at det er en ulempe, at det ikke har været muligt at bekræfte, hvorvidt virksomhederne har fået metoder til at forbedre den interne kommunikation, da disse metoder ikke er beskrevet i detaljer i afreporteringen på udviklingsprojekterne.

4.6. Afprøvning af it-hjælpeværktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage i forbindelse med brobygningsprojekter

Formålet med initiativet "Afprøvning af it-hjælpeværktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage i forbindelse med brobygningsprojekter" har været at undgå, at unge med svage læse- og skrivekunderskaber mister fodfæstet på vej til uddannelse. I initiativet gøres dette ved at tilbyde de unge at deltage i et brobygningsforløb. I brobygningsforløbene styrkes de unges læse- og skrivefærdigheder samt studiekompetencer i et omfang, der giver dem forudsætningerne for at blive optaget på og ikke mindst gennemføre en ordinær uddannelse.

Initiativet fokuserede på at udvikle og afprøve nye redskaber, forløb og samarbejder, der kunne understøtte unge ledige med læse-, skrive- og regneudfordringer på deres vej mod en erhvervs-kompetencegivende uddannelse.

Initiativet "Afprøvning af it-værktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage i forbindelse med brobygningsprojekter" var en integreret del af projektet "Brobygning til Uddannelse" også kaldet "Way2Go". Projektet "Brobygning til Uddannelse" fik bevilliget 1 mio. kr. fra puljen til en styrket indsats for ledige ordblinde og læse- skrivesvage men var derudover primært finansieret af midler fra puljen til bekæmpelse af ungeledighed (6.4 mio.). Cirka 2/3 af de unge, der blev visiteret til projektet, var læse- og skrivesvage, og projektet har generelt haft stort fokus på forberedende voksenundervisnings-delen (FVU) og hermed ordblinde og læse- skrivesvage.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

I projektet "Brobygning til Uddannelse" er der arbejdet med at ruste unge ledige til at påbegynde og gennemføre en erhvervsuddannelse gennem et studieforberedende forløb på TEC. Forløbet er bygget op omkring at kombinere FVU med erhvervsuddannelses-praktikker, virksomhedspraktikker, teambuilding og erhvervsfaglig introduktion til erhvervsuddannelserne. Målgruppen er unge kontanthjælpsmodtagere mellem 18 og 29 år, der har fået et uddannelsespålæg. Unge, der deltager i brobygningsforløbet, er typisk udfordret fagligt og/eller socialt og personligt, hvilket optræder som barriere for at påbegynde og gennemføre en uddannelse. De unge visiteres til forløbet af de samarbejdende jobcentre. Se 'samarbejdspartnere' i boksen til højre.

I forhold til initiativet "Afprøvning af it-værktøjer for unge ordblinde og læse- og skrivesvage" er der i projektet "Brobygning til Uddannelse" primært arbejdet med FVU. Projektet har jf. ovenstående også arbejdet med en række elementer, der ligger ud over eller i forlængelse af FVU, som denne opsamling ikke vil komme nærmere ind på (undervisningspraktik, virksomhedspraktik,

Varighed og involverede aktører i pilot-projektet "Brobygning til uddannelse"

Varighed:

1. marts 2013 – 31. december 2014

Involverede aktører:

Projektledelse og fysisk forankring varetages af TEC Frederiksberg.

Samarbejdspartnere

CPH-WEST, Hotel og Restaurantskolen og Social- og Sundhedsuddannelses Centeret samt følgende 10 jobcentre: Albertslund, Brøndby, Frederiksberg, Frederikssund, Gentofte, Gladsaxe, Hvidovre, København, Lyngby/Taarbæk og Vallensbæk/Ishøj.

Derudover har øvrige parter været Københavns Tekniske Skole, Roskilde Tekniske Skole, UU-centre samt VUC Frederiksberg.

"Brobygning til uddannelse" på TEC er en af de 12 projekter, der i 2013 var en del af STAR og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings 'videnpilot', der havde til formål at indsamle viden om, hvordan brobygningsforløb virker, og hvorfor de virker.

uddannelses- og fastholdelsesmentorer samt fokus på samarbejdet med jobcentrene). I det følgende gives et overblik over, hvad der er arbejdet med i forbindelse med FVU-delen, og dermed hvad der er arbejdet med i forhold til ordblinde og læse- og skrivesvage unge.

Udvikling og afprøvning af individuelt tilpassede forløb

I projektet har der været stort fokus på at lave en individuel indsats for de unge, der deltog i FVU. Den daværende projektleder og nuværende uddannelsesleder på TEC Ulla-Birgitte Nies påpeger, at det, der ikke virkede for de unge i grundskolen, typisk har været den kollektive undervisning med ens opgaver til alle i en klasse. Det er præcis denne form for undervisning, de unge skal undgå, og der er i projektet derfor arbejdet med at udvikle individuelle opgaver, der passer til den enkelte unges niveau. FVU understøtter derfor det individuelle behov for læring hos den enkelte gennem differentieret undervisning.

Udvikling og afprøvning af samarbejdet mellem TEC og VUC

Noget andet, der karakteriserede arbejdet med FVU i projektet, var det tætte samarbejde, der blev udviklet mellem TEC og VUC. VUC stod for den faglige undervisning, altså FVU, mens TEC arbejdede mere socialpædagogisk. I begyndelsen var relationen mellem underviserne og de unge udelukkende faglig, hvilket betød, at underviserne ikke kendte eleverne, som Ulla-Birgitte fremhæver. Det blev på den måde tydeligt, at der var behov for et tættere tværfagligt samarbejde, hvor VUC-lærerne fik kendskab til og tog ejerskab for det helhedsorienterede forløb Way2Go, med FVU som en integreret del af dette, hvis projektet skulle have det fulde udbytte af begge fagligheder.

Samarbejdet blev integreret ved, at projektet tilkøbte vidensdeling, sagsoverlevering og sparring med VUC. Derudover blev der etableret makkerpar med en medarbejder fra hhv. VUC og TEC. Ved hjælp af disse redskaber blev det muligt at overføre specialiseret viden mellem de to institutioner. Ulla-Birgitte Nies fremhæver, at hendes erfaring har været, at videndeling finder sted, når faggrupperne er sammen til hverdag og oplever, hvordan kollegaerne for eksempel taler til de unge. Videndeling blev derfor en mulighed i kraft af, at medarbejderne var tæt på hinanden i hverdagen.

Afprøvning af it-redskaber: CD-ord og apps

I projektet har der været fokus på at skabe nærhed til hjælperedskaber og sørge for, at det var noget de unge kom til at bruge, og som de ikke var flove over. Et af de it-hjælpeværktøjer, der er arbejdet med, er CD-ord, som er en del af it-rygsækken. Her hjælpes de unge ved højt læsning og ved at have adgang til faglige tekster. CD-ord blev også brugt som et redskab til at sikre, at de unge havde mulighed for at forstå den skriftlige kommunikation fra jobcenteret. Det kunne fx være et brev om, at der manglede dokumentation i en ansøgning, som måske havde betydning for udbetaling af deres ydelser.

Udover CD-ord er der også arbejdet med apps, der kan hjælpe de unge til at bruge sms'er, der for mange kan virke uoverskueligt at forsøge at sætte sig ind i.

Kattelem ift. optagelse på erhvervsuddannelser

I projektet er der også arbejdet med at tænke i den korteste og mest relevante vej til uddannelse for de unge. Ikke alle unge har behov for via FVU at opnå færdigheder, der svarer til det generelle optagelseskrav på erhvervsuddannelserne – karakteren 02. For nogle kan det være nok at bestå optagelsesprøven til en specifik erhvervsuddannelse, fordi den ikke kræver læse- eller regnefærdigheder på et lige så højt niveau. Optagelsesprøver fra de forgangne år er efterhånden blevet tilgængelige på nettet, hvilket betød, at de kunne anvendes i FVU undervisningen. Ulla-Birgitte understreger, at det for nogle unge kan være demotiverende for eksempel at skulle tage

læsning på et højere niveau, end de egentlig har behov for, for at blive optaget på en specifik uddannelse, og at der derfor har været stor fokus på, at vejen til uddannelse også kan gå via en optagelsesprøve på en specifik erhvervsuddannelse.

FVU-værksted som indslusning til den ordinære undervisning

Projektet har arbejdet med 'FVU-værksted', der har til formål at fungere som indslusningsrum til den ordinære FVU undervisning. Målgruppen for FVU-værkstedet er elever, der er ekstra udfordrede pga. fx aspergers eller ADHD, og som måske tidligere har haft dårlige oplevelser med undervisning. For at imødekomme disse unges behov for ro og færre sanseindtryk er der på FVU-værkstedet etableret skillevægge, så de unge kan sidde i små miljøer uden for mange indtryk. De unge er i indslusningen, indtil de har kompetencer til at være i det traditionelle undervisningsrum.

Adgang til og gradvis indføring i faglitteratur

Projektet har prioriteret at indkøbe faglige bøger og netadgang til databaser og faglige tekster. Her har projektet arbejdet med at udvikle VUC-delen til at inddrage de faglige tekster. Fokus har været at forberede de unge på, hvordan litteraturen ser ud på erhvervsuddannelsen. Der foregår derfor sideløbende med FVU en erhvervsfaglig introduktion til erhvervsuddannelserne, for at tone undervisningen fagligt i forhold til den unges uddannelsesretning og -valg.

Hvad har projektet ført til?

Forretningsforankring af pilotprojektet

Projektet afsluttede sin pilotprojekt fase ultimo 2014 og blev samtidig forankret som forretning. Det betyder, at kommunen i dag betaler for at få unge med uddannelsespålag igennem brobygningsforløbet "Way2Go".

Tæt tværfagligt samarbejde mellem TEC og VUC

Projektet har betydet, at der er blevet udviklet et tæt tværfagligt samarbejde mellem TEC og VUC med fokus på vidensdeling. TEC har fx viden om, hvordan socialt udsatte og fagligt udfordrede unge skal håndteres, hvilket er nødvendigt i en undervisningssituation iflg. Ulla-Birgitte Nies. Omvendt besidder underviserne fra VUC en faglig viden ift. at undervise læse- skrivesvage. De to fagligheder har derfor suppleret hinanden godt og gjort, at projektet er blevet løftet.

Viden om at praksisnær undervisning virker

Derudover har projektet skærpet opmærksomheden omkring, hvilken form for undervisning, der virker. Ulla-Birgitte Nies fremhæver især, at projektet har været med til at pege på, at det er vigtigt at synliggøre over for de unge, at det, de skal lære i læsning og matematik, er noget, de vil få brug for i praksis. Ikke bare imens de tager en uddannelse, men i høj grad når de er færdige. Det er TECs ambition, at FVU skal ud af lokalet og ind i værkstedet. Dette med baggrund i at TEC har erfaret, at det virker at tage undervisningen ud af undervisningsrummet og ind i den kontekst, hvor de unge kommer til at bruge den – typisk i værkstederne på erhvervsskolen. Ulla-Birgitte eksemplificerer ved at fremhæve, at noget af det, der virker, er at bruge matematikken i konteksten af at lave et borde-bænke-sæt i stedet for at præsentere de unge for abstrakte regnestykker og ligninger. Dette med henblik på, at denne type opgaver udfordrer de unge både fagligt, socialt og personligt.

Styrket individuelt fokus

Det individuelle fokus i projektet betyder også, at forløbene tilpasses de enkelte, og at der er en opmærksomhed på, hvordan døren til uddannelse åbnes for netop dem – også før de taber lysten og motivationen. Det kunne fx være i form af at tage en optagelsesprøve til en specifik uddannelse. JKU, som har visiteret unge til brobygningsforløbet, fremhæver også, at en af projektets styrker er, at det har haft stort fokus på det enkelte individ og dets niveau. Netop modellen med at holde sig for øje, at ikke alle er ens, og undgå 'one size fits all'-undervisning oplever JKU som havende stor betydning for de unge.

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

En af forudsætningerne for projektet var, at de unge, som visiteredes til brobygningsforløbet og FVU, ikke var mødestabile. Omkring halvdelen af deltagerne var fraværende hver dag, og samtidig varierede elevsammensætningen ved fremmøde. I den forbindelse er det iflg. Ulla-Birgitte Nies afgørende at skabe stabilitet omkring de unge, så der er høj grad af forudsigelighed og støtte og det påpeges, at det er vigtigt at det pædagogiske arbejde hele tiden går hånd i hånd med det faglige element i denne forbindelse.

En anden udfordring i projektet har været, at de unge mennesker, der er en del af brobygningsforløbet, tit er personer, der har haft det svært i skolen eller har psykiske udfordringer. Det betyder, at de ikke kun skal opkvalificeres fagligt men også lære at indgå i sociale sammenhænge med andre. Ulla-Birgitte understreger, at det, at de unge mennesker lærer at indgå i det sociale, er en forudsætning for læring. Det betyder, at der er blevet brugt ressourcer på at arbejde socialpædagogisk med den unge samtidig med fagligt.

En tredje udfordring for projektet er, at FVU undervisningen ikke udfordrer de unge nok. FVU beskytter de unge, idet de slipper for at fremlægge eller arbejde i grupper. Det er styrken ved FVU, at den er individuelt tilrettelagt med individuelle opgaver og støtte, men det betyder også, at nogle af de essentielle kompetencer, der kræves for at klare sig på arbejdsmarkedet – som evnen til at samarbejde og indgå i teams – tilsidesættes. Her foreslår Ulla-Birgitte Nies, at det at rykke undervisningen ind i en praktisk sammenhæng vil kunne bruges til at introducere de unge for fx samarbejde i en mindre afskrækkende kontekst. Ulla-Birgitte påpeger i denne sammenhæng, at det er essentielt, at de unge enten tilegner sig eller opkvalificerer de kompetencer de har brug for på erhvervsuddannelsen, så de styrkes i at mestre de faglige, sociale og personlige kompetencer som uddannelsen – og senere virksomhederne – forventer af en dygtig håndværker.

4.7. Oplysning til borgerne

Initiativet "Oplysning til borgerne" havde til formål at nedbryde tabuet om ordblindhed samt motivere de ordblinde til undervisning og brug af hjælpemidler. Den primære målgruppe i initiativet var derfor personer, der er ordblinde eller har vanskeligt ved at læse, skrive eller regne. Oplysningen skulle gøre dem mere bevidste omkring de redskaber, der findes til at støtte dem i deres ordblindhed, samt gøre dem opmærksomme på, at de ikke er alene om at være ordblinde. Den sekundære målgruppe initiativet ønskede at henvende sig til, var pårørende, andet netværk, arbejdspladser, undervisere eller andre, der er i berøring med personer, der er ordblinde. Formålet var at øge deres motivation til at hjælpe og støtte de ordblinde i at komme videre.

Hvad er der arbejdet med i projektet?

Initiativet blev udmøntet i en landsdækkende oplysningskampagne "Videre i teksten – med it og undervisning", som konsulentfirmaet Wanek og Myrner stod bag i samarbejde med mediebureauet Vizeum. Oplysningskampagnen bestod af en række forskellige initiativer, da der var ønske om at udbrede budskabet bedst muligt. Blandt de forskellige initiativer var en mediekampagne, rollemodeller, presseomtale, lokale events og aktiviteter. Der var ønske om, at oplysningskampagnen skulle være aktiv på tværs af medier, så målgruppen kunne påvirkes via forskellige kanaler.

Projektets varighed og involverede aktører

Varighed

Mediekampagnen start 21 oktober 2013.
Kampagnen forløber i uge 43 – 48 i 2013.

Involverede aktører

- TV2.dk. /
- Mediebureauet Vizeum
- 4 Rollemodeller
- Case personer
- Konsulent Christian Bock.

TV-spot med casevideoer

I uge 43 2013 blev kampagnen for alvor skudt i gang med et tv-spot. Tv-spottet bestod af 4 casevideoer, hvor personerne, der alle havde diagnosen ordblindhed, repræsenterede personer, der er kommet videre i teksten. De fortalte om deres oplevelse af at have dyleksi, hvad der motiverede dem til at handle i forhold til det samt introducerede til it-hjælpemidler, som for dem var en stor støtte i at komme videre. De fire rollemodeller optrådte både på videoer, plakater, bushængeskilte og i et infohæfte. De havde alle en oplevelse af, at de var gået fra at være forholdsvis anonyme ift. deres ordblindhed til at blive genkendte på gaderne. De oplevede generelt positive reaktioner fra udefrakommende og fik selv meget ud af at stå frem bl.a. øget selvtillid om i forhold til det at være ordblind. De fire casevideoer er i dag fortsat til at søge frem på YouTube ved titlen "videre i teksten". Derudover optræder videoerne på VUC Storstrøms hjemmeside under undervisning for ordblinde.

Flyers og plakater distribueret til en lang række relevante aktører

Mediekampagnen henvendte sig til voksne, der gerne ville blive bedre til at skrive og regne. Det var derfor vigtigt, at kampagnen skulle sætte fokus på nogle af de hjælpemidler, som var tilgængelige for de ordblinde. Der blev udarbejdet flyers og plakater, som bl.a. reklamerede for forskellige it-værktøjer, som kunne hentes til tablet, smartphone eller computer. Disse it-værktøjer var en IT-rygsæk, CD-ORD, Dragon Dictation, Dictus, Prizmo, IntoWords, Skrivestøtte, Skolestil, C-Pen og CD-ORD. Derudover blev der reklameret med to gratis forløb, som FVU (Forberedende Voksen Undervisning) og OBU (Ordblind Undervisning) tilbød.

Flyers og plakater blev sendt ud til alle relevante aktører heriblandt uddannelsesinstitutionerne, jobcentre, arbejdsgiverforeninger, fagforeninger, biblioteker etc. - alle som var i berøring med personer med ordblindhed.

Ved kontakt til konsulentfirmaet Wanek og Myrner er det ligeledes blevet oplyst, at de har oplevet stor efterspørgsel af det materiale, som er blevet sendt ud. Især uddannelsesinstitutionerne har vist stor interesse i at få tilsendt materiale. Så sent som i sommer 2016 har der været henvendelser om at få flyers sendt ud. Nogle kommuner har også fortsat flyers liggende ved indgangen til jobcentrene, så ordblinde eller pårørende til ordblinde kan læse om materialet.

Integration af web, tv, nyhedsbreve og udendørsannoncering

Det var vigtigt, at mediekampagnen skulle inspirere personer med ordblindhed og pårørende til at søge yderligere inspiration både i form af høre om flere historier, men også læse mere omkring de hjælpemidler, der tilbydes for ordblinde. Der blev derfor gjort meget ud af, at alt eksponering skulle føre til hjemmesiden www.videreinfo.dk, som var kampagnens samlingssted. Her var materiale og oplysning systematiseret og let tænkeligt for personer med ordblindhed eller pårørende.

Af de forskellige reklamer, som førte til hjemmesiden, var bl.a. Facebook, web-tv-annoncer, bannerannoncer, aktørhjemmesider og nyhedsbreve, som henviste direkte til www.videreinfo.dk. Med disse forskellige mediekkanaler blev kampagnens budskab vist 3.682.069 gange, hvoraf 356.709 af disse visninger var visninger for TV2.dk. Visninger skabte i alt 9.872 henvisninger til hjemmesiden www.videreinfo.dk.

Resultatet sammenlignet med resultater for lignende kampagner viste, at der overordnet set har været en god interesse for at klikke videre på annoncerne. Derudover har der været Google AdWords annoncering, som i alt har resulteret i 1.938 klik på søgeord som "ordblindhed" og "dysleksi".

I uge 43 i 2013, hvor tv-spottet blev lanceret, blev der ligeledes gennemført en OOH (Outdoor annoncering), hvor der var adshells ved stationer, busstoppesteder og diverse storcentre på tværs af hele landet. Her blev der i procent nået ud til 56 pct. af målgruppen.

Ved Google Analytics blev det ligeledes fremhævet, at der i perioden fra 21. oktober 2013 til 21. januar 2014 i alt var 34.379 besøgende på hjemmesiden www.videreinfo.dk, og at størstedelen af de besøgende var fra kampagneperioden i uge 43-48 2013.

På trods af at mediekampagnen kørte i en kort periode, har hjemmesiden fortsat haft mange besøgende – fx 91 besøg fredag d. 18. maj 2014. Mediekampagnens hjemmeside www.videreinfo.dk blev derfor lukket ned senere end forventet, da der fortsat var mange, der besøgte den. I sommeren 2014 lukkede siden helt ned, og her blev der i stedet henvist til www.ordblindeforeningen.dk/hto-hjaelp-til-ordblinde.asp, som er den nuværende hjemmeside for personer med ordblindhed.

Figur 4: Gennemførte aktiviteter

Online-delen

- Et enkelt kampagnesite med følgende: Case-videoer, information om diverse it-hjælpemidler, oversigt over uddannelsessteder, download af div. kampagnematerialer
- Web-tv-annoncer
- Kampagnebannere
- AdWords på Google

Offline-delen

- Tv-spot på div. tv-kanaler samt DR's OBS
- Landsdækkende outdoorkampagne med adshells og hængeskilte i busser og ved stoppesteder
- PR-kampagne med pressemeddelelse, interviews med repræsentanter for forskellige målgrupper, eksperter, cases og faktaark samt direkte kontakt til forskellige medier med tilbud om lokale cases
- Kampagnepakke med foldere og plakater til aktørerne.

Mediekampagnen skulle også følges op af lokale events, og her blev der lagt en bevidst strategi om, at casepersonerne, som fremgik i mediekampagnen, skulle repræsentere forskellige geografiske områder. Der kom endvidere også fokus på ordblindhed i lokale aviser rundt omkring i landet bl.a. i Halsnæs Lokaltavis, fyens.dk og Amagerbladet.

En pressepakke med relevant materiale

Målet med mediekampagnen var derudover gennem bl.a. tv-spottet at ramme bredt via de trykte medier. Der blev derfor udarbejdet en pressepakke, som medierne kunne anvende eller bruge som inspiration. Pressepakken blev afsendt før, TV-spottet blev lanceret, og bestod af: Interview med arbejdsmarkedsforskeradjunkt Mads Peter Klindt fra Aalborg Universitet: "Vi skal overvinde frygten for efteruddannelse", interview med Rie Nielsen, forstander på Hovedstadens Ordblindeskole: "IT opkvalificerer ordblinde", samt en række artikler, der omhandler ordblindhed, og ét faktaark med information om FVU og OBU. Mange artikler, som blev vist i forbindelse med kampagnen, er også fortsat tilgængelige under navnet "videre i teksten".

Det er konsulentfirmaet Wanek og Myrner, som har stået for udformning af både initiativ 4 "Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblinde/læse- skrivesvage" og udformningen af initiativ 7 "Oplysning til borgerne". Selvom initiativerne skal ses som to separate projekter, blev initiativ 4 et naturligt følge til initiativ 7, da aktørerne, som medvirkede i seminardagene (jobcentre, faglige organisationer, a-kasser, uddannelsesinstitutioner), ansås som vigtige medspillere i forbindelse med oplysningskampagnen. Wanek og Myrner bekræfter ligeledes, at deres intention med at koble de to initiativer sammen har været at sprede budskabet mest muligt, ligesom de også så, at alle 7 initiativer skulle spille sammen. På denne måde kunne der komme størst mulig omtale af ordblindhed som et landsdækkende problem, som mange aktører er i berøring med.

Hvad har projektet ført til?

I evalueringsrapporten af oplysningskampagnen "Videre i teksten med IT og undervisning" bliver det fremhævet, at kampagnen kom til at optræde større end den var. De mener, at det skyldes, at budskaberne var så klare, og kampagnen havde en god visuel fremtoning. Konsulentfirmaet Wanek og Myrner fortæller endvidere, at på trods af at mediekampagnen var en forholdsvis lille kampagne sammenlignet med andre kampagner på lignende områder, så var det deres oplevelse, at kampagnen i stor grad kom ud til de ordblinde, pårørende og andre relevante aktører på området.

Mediekampagnen inspirerede flere aktører

Oplysningskampagnen har også givet inspiration og anledning til nogle lokale tiltag hos forskellige aktører. Af de forskellige aktører var: Danske Sundhedsorganisationers A-kasser (DSA), CO-industri, AMU Nordjylland, Svendborg-jobcenter, Kolding Bibliotek, VEU Center Nordsjælland, Jobcenter Randers, AOF center Bornholm, VUC Fyn, VUC Skive og Viborg, Landsforeningen for statsautoriserede Fodterapeuter og LasF. Inspirationen fra kampagnen har givet anledning til møder, der er blevet afholdt, andre har brugt materialer fra kampagnen på forskellige sociale medier, hjemmesider eller nyhedsbreve. Alle aktører fik også tilsendt en kampagnepakke med infohæfter og plakater, som de kunne bruge i de forskellige initiativer, de havde planlagt at udføre.

Af andre vigtige aktører har skoler, biblioteker og jobcentre vist stor interesse i at få tilsendt yderligere materialer. Efterspørgslen af materialet fortsatte til maj 2014. Bibliotekerne fik i forbindelse med annoncering af it-værktøjerne også en vigtig rolle at spille, da bl.a. it-rygsækken

kunne downloades på computeren, som fik mange til at søge til bibliotekerne, hvor der var computere og vejledning til rådighed.

Kulturministeriet og Uddannelsesministeriet har også vist interesse for mediekampagnen, da hjælpemidlerne især var vigtige redskaber for uddannelsesinstitutionerne, som inspirerede dem til at anvende dem.

Der blev skabt kendskab til hjælpeværktøjer

Projektet medførte endvidere en stor efterspørgsel fra personer med ordblindhed selv og pårørende til de ordblinde. I evalueringsrapporten bliver det fremhævet, at Wanek og Myrner fik ca. 65–80 telefoniske og e-mail henvendelser fra ordblinde. Mange af henvendelser drejede sig om, at de ønskede yderligere information om de hjælpeværktøjer, som blev præsenteret i tv-spottet. Her blev personer henvist til de forskellige relevante aktører, alt efter hvilke spørgsmål de måtte have, bl.a. jobcentre, uddannelsesinstitutionerne, fagforeninger og Christian Bock modtog henvendelserne.

Nogle af de mere konkrete tiltag kampagnen affødte, var, at en af rollemodellerne, som medvirkede i mediekampagnen, senere blev bl.a. rollemodel i sin lokale fagforening 3F og ved ordblindeundervisning (AOF) i Hillerød. Rollemodellerne, der medvirkede i kampagnen, virkede generelt rigtig godt i kampagnen, da de fremstod som troværdige personer, som personer der er ordblinde eller har læse-skriveudfordringer nemt kunne relatere til. Personerne blev inspireret til at opsøge de hjælpemidler, der findes, og som der blev reklameret for i kampagnen.

Wanek og Myrner oplyser også, at i og med at det er nogle år tilbage, at kampagnen havde startskuddet, forventede de ikke, at der ville være en så stor efterspørgsel af materiale og andet i perioden efter, men så sent som i juni 2016 fik de henvendelser omkring materiale.

Hvilke særlige forudsætninger eller udfordringer har der været for projektet?

Kort tid efter kampagnen sluttede, udførte konsulentfirmaet Wanek og Myrner en kvalitativ undersøgelse blandt 25 aktører, som deltog i kampagnen. Aktørerne blev spurgt om deres holdning til og relevansen af aktiviteter, materiale etc., som var forbundet med oplysningskampagnen. Her fremgik det, at det var uddannelsesinstitutionerne, som både var de aktører, som havde størst deltagelse, og som synes, at kampagnen var mest relevant, både i forhold til at henvise, anvende og videreformidle materiale. Fagforeninger, a-kasser og jobcenter spillede dermed en mindre rolle end ønsket.

Derudover viser undersøgelsen, at det trykte materiale i mediekampagnen skulle have været mere målrettet og brugervenlig for den primære målgruppe. Årsagen hertil er, at det virkede godt for personer, som er pårørende til personer med ordblindhed, men var for svært at læse for de ordblinde selv. Det var ikke muligt at undersøge, hvor mange af dem fra den primære målgruppe, der reelt fik downloadet it-værktøjer, dog kunne man se, at uddannelsesstederne fik hentet mange.

Intentionen om, at de 7 initiativer skulle styrke hinanden blev kun delvist indfriet iflg. Wanek og Myrner. De fleste initiativer startede forskudt, hvilket betød, at de i mindre grad havde mulighed for at spille sammen. Det har dog været muligt i forhold til initiativ 4 – "Undervisning af medarbejdere i a-kasser og jobcentre i bedre hjælp til ordblinde/læse-skrivesvage" – og initiativ 7 – "Oplysning til borgerne" – som fik et godt sammenspil, da de startede i samme periode.

